

รูปแบบหน่วยงานสารสนเทศ เพื่อการบริหารในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว

THE MODEL OF INFORMATION MANAGEMENT SECTION FOR SCHOOLS UNDER SAKAEO EDUCATION SERVICE AREA

¹⁾ สุรพรรณ ขงใจยุทธ ¹⁾ ภิชก จันทร์เอี่ยม ¹⁾ อนงค์ อนันตริยเวช

¹⁾ Suraphun Yongjaiyut ¹⁾ Pisake Juneam ¹⁾ Anong Anantriyaweche

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว โดยใช้วิธีการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม (focus group research) ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาที่กำหนดนโยบายการจัดตั้งรูปแบบสารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วควรเป็นรูปแบบอิสระ เนื่องจากการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนในพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วนั้นประสบปัญหาหลายด้าน เช่น งบประมาณ บุคลากร ที่สำคัญคือการทำงานซ้ำซ้อนกัน จึงควรมีการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศที่มีอยู่ในการทำงานประจำ เพราะฉะนั้นรูปแบบการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว ควรจัดแบบอิสระ
2. รูปแบบการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว เป็นรูปแบบอิสระ
3. การจัดรูปแบบการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว ควรเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

¹⁾ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

ABSTRACT

The objective of this research was to propose the model of information management section for school under Sakaeo Education Service Area. Focus group method was used in this research Data were devided from two groups of method experts. The information technology knowledgeable people and Educational Administrators in Schools under Sakaeo Education Service Area. The results of this study were as follows:

1. The Information Management Section in Schools should be independent to avoid budget, personnel and repetative work problems.
2. The Information Mangement Section of shoools under Sakaeo Education Service Area was operated indepently.
3. The Information Management section for all Schools under Sakaeo Education Service Area should be organized the same model.

ความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและกับสังคมโลก นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศในหลายๆ ด้านและการพัฒนาประเทศจะไปในทิศทางที่เหมาะสมได้นั้นเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความคิดความสามารถ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535:1) เพราะระบบสารสนเทศเป็นหัวใจ ที่สำคัญในทุกขั้นตอนและการวางแผนพัฒนาการศึกษาจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดีเป็นประการสำคัญ

วิจิตร ศรีสอาน (2529 : 13) ได้กล่าวว่า “เนื่องจากการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการที่ดีขึ้นอยู่กับระบบข่าวสารข้อมูลและสารสนเทศข้อมูลและสารสนเทศที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะระดับบริหารหรือปฏิบัติงานเพราะข้อมูลและสารสนเทศเป็นสิ่งบ่งบอกสภาพการทำงานได้เป็นอย่างดี บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่มีปัญหาอะไร จะแก้ไขหรือปรับปรุง

อย่างไรรวมถึงจะวางแผนของอนาคตในรูปแบบใด จะทำให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ”

นอกจากนี้ ไชมอน (Simon, 1977 : 39) ได้ชี้ให้เห็นว่า การตัดสินใจที่ดีมีประสิทธิผลนั้น จะต้องมีข้อมูลและสารสนเทศและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่ต้องตัดสินใจเพื่อเป็นปัจจัยในการพิจารณาเลือกทางตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อันเป็นผลให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามมา นับว่าเป็นกฎหมายทางการศึกษาลับแรกของประเทศไทย ผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดความเคลื่อนไหวในกระแสของการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งการดำเนินการเปลี่ยนแปลงต่างๆ นั้น เป็นไปภายใต้บทบาทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักของการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันสงฆ์อื่นมาเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 58 (2) ตลอดจนกระแสของการประกันคุณภาพทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษาด้วย (มาตรา 9)

กระแสการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของชาตินี้ มุ่งหวังให้การจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือของการแก้ไขปัญหาวิกฤตของชาติในระยะยาว ดังนั้น รูปแบบของการบริหารจัดการศึกษาจึงมุ่งกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นรับและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่จริงจังโดยมุ่งพัฒนาทั้งระบบ และกระบวนการจัดการศึกษา ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 5 ดังนั้น บุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีหน้าที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วย

ดังจะเห็นได้จากกรณีที่มีหน่วยงานจำนวนน้อยมากที่มีระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงที่ใช้ได้อย่างพอเพียง แม้ว่าจะมีการกล่าวถึงระบบสารสนเทศเพื่อจัดการและระบบสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารมาเป็นเวลานานกว่าสองทศวรรษแล้วก็ตาม ในขณะที่ระบบในระดับปฏิบัติการ เช่น ระบบบัญชี ระบบสินค้าคงเหลือ ระบบงานบุคคล เป็นต้น ได้รับการพัฒนาและนำไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ระบบเหล่านี้มักเป็นระบบที่ใช้ข้อมูลภายในหน่วยงานเป็นหลัก และใช้ในขั้นตอนการดำเนินงานประจำของกิจการทั่วไปแต่สำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงนั้น นอกจากข้อมูลที่เกิดขึ้นจากข้อมูลภายในกิจการนั้นๆ แล้วยังต้องอาศัยข้อมูลจากภายนอกกิจการเข้ามาประกอบการตัดสินใจอย่างมาก (สุชาติ กิระนันท์, 2541 : 3)

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารกำลังเป็นที่สนใจและมีบทบาทมากขึ้นทุกทีในวงการบริหารและการวางแผนการศึกษาในประเทศไทย เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำการตัดสินใจและวางแผนได้ดียิ่งขึ้น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างมากต่อระบบบริหารงานขนาดใหญ่ ซึ่งมีความสลับซับซ้อน โดยตัวของมันเอง ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมงานในการจัดเก็บรวบรวมรักษา การประมวลผลข้อมูล และการรายงานผลการประมวลผลข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ซึ่งในวงการ MIS เรียกว่า สารสนเทศ (Information) ที่ช่วยให้ผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ สอดคล้องกับเงื่อนไขและข้อจำกัดของการตัดสินใจ ตลอดจนทันทั่วที่ตลอดเวลาหรือโอกาสที่ต้องมีการตัดสินใจ โดยมีข้อมูลและสารสนเทศที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา (อุทัย บุญประเสริฐ, ม.ป.ป.:1)

โรงเรียนประถมศึกษากล่าวตามนัยของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จัดเป็นสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ที่ดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษา จำนวน 12 ปี โดยมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียน มีความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ โดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องกำหนดหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องรู้ปัญหาและความต้องการ ของบุคคลหรือสังคมสถานศึกษาต้องรู้สภาพของประชาชนและชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน ครู ภารโรง รายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอน รายละเอียดเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ การเงิน เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแล้วจะต้องมีการรายงานผลและการตรวจสอบ คุณภาพ โดยการประเมินจาก ทั้งภายในและภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา (มาตรา 48)

ข้อมูลที่ใช้ในการบริหารสถานศึกษาหรือข้อมูลที่ใช้ในการรายงานผล จะต้องมีการวางแผนรวบรวมข้อมูลดำเนินการรวบรวมข้อมูลการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ประมวลผลและการรายงานข้อมูลที่มีการประมวลผลแล้วในรูปแบบต่างๆ กัน สำหรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา หรือเพื่อการรายงานให้สาธารณะภายนอกทราบหากพบว่าการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลบกพร่อง ณ จุดใดหรือขั้นตอนใดก็ดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นเป็นวัฏจักร (Cycle) ของการจัดระบบสารสนเทศ องค์กร หรือหน่วยงานไม่ว่าขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็ตาม ล้วนมีระบบสารสนเทศไว้ใช้แล้วทั้งสิ้นส่วนความสมบูรณ์หรือความทันสมัยมากน้อยเพียงใดนั้นคงแตกต่างกันไปแล้วแต่เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเรียกใช้และการวิเคราะห์ประเมินข้อมูล ช่วงความ

แตกต่างมีตั้งแต่ระบบดั้งเดิม (Primitive System) ไปจนถึงระบบที่ใช้เทคโนโลยีและเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ซับซ้อน (อาร์ง จันทวานิช และเจษฎ์ อนันฆมงคล, 2524:5)

ปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้มีความพยายามดำเนินงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารและการจัดการในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจการจัดการและการตัดสินใจสู่สถานศึกษาหรือหน่วยปฏิบัติมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจเพื่อการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น ผู้ดำเนินการวิจัยซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งครู สอนคอมพิวเตอร์และ ทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบห้องปฏิบัติการและสารสนเทศของโรงเรียน ซึ่งเป็นทั้งผู้ใช้ข้อมูลสารสนเทศโดยตรงเป็นผู้รายงานข้อมูลสารสนเทศต่อผู้บังคับบัญชาในระดับเหนือขึ้นไป และเป็นผู้ที่มีหน้าที่นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแลการดำเนินการของสถานศึกษาที่รับผิดชอบ มีความสนใจใคร่ทราบความต้องการ การดำเนินงานจัดหน่วยงานเพื่อดำเนินงานด้านข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารการศึกษาในเรื่องแนวคิดการจัดระบบสารสนเทศ รูปแบบการจัดองค์การดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนเป็นประการใดบ้าง รวมทั้งรายการข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหารจัดการของโรงเรียนมีอะไรบ้างเพื่อหาแนวทางพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนเองและหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป

โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นั้นถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีความสลับซับซ้อนมีภารงานภารกิจในรายละเอียดจึงจำเป็นต้องมีการรวบรวมและบันทึกข้อมูลต่างๆ สำหรับใช้ในการบริหารงาน รวมทั้งการรายงานผลการจัดการศึกษาด้วย การจะดำเนินการศึกษาความต้องการการตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนที่มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ นั้น เป็นขอบเขตที่กว้างขวางมาก การศึกษาต้องใช้เวลาและ ผลของการศึกษาไม่สามารถเจาะลึกถึงรายละเอียด อันเกี่ยวกับรายการข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหารโรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในท้องถิ่นที่รับผิดชอบและรายการข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารมีจำนวนมาก ผู้ดำเนินการวิจัย จึงเลือกที่จะทำการศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาซึ่งเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว เพียงจังหวัดเดียวถึงแม้ว่าสภาพการจัดระบบสารสนเทศ ของแต่ละจังหวัดอาจไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่นๆ นั้นแต่รายการข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหารซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการดำเนินงาน

ด้านข้อมูลสารสนเทศโดยตรงนั้นจะมีความคล้ายคลึงกันทุกจังหวัด เพราะทุกโรงเรียนมีการกิจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เช่นเดียวกัน

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้ดำเนินการวิจัยจึงทำการศึกษารูปแบบการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว

คำสำคัญ

รูปแบบหน่วยงานสารสนเทศ

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

รูปแบบหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อนำเสนอรูปแบบหน่วยงานสารสนเทศที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติ ดังนี้เป็นผู้เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศหรือมีประสบการณ์ในการใช้สารสนเทศหรือมีความชำนาญด้านระบบสารสนเทศ เป็นศึกษานิเทศหรือผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการที่รับผิดชอบด้านระบบสารสนเทศของเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้วเป็นผู้บริหารโรงเรียนหรือเป็นผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้กำหนดและแบ่งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิประจำกลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่กำหนด นโยบายการจัดตั้งรูปแบบหน่วยงานสารสนเทศ

การวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิ จาก 2 กลุ่ม สัดส่วนอย่างน้อยต้องมาจากกลุ่มละ 2 คน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ จำนวน 6 คน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

1) รศ.นันทะ บุตรน้อย รองอธิการบดีฝ่ายวางแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

2) นายอำนาจ มั่นทน ผู้อำนวยการศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

3) ผศ.ดร.ชาติรี เกิดธรรม ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่กำหนด นโยบายการจัดตั้งรูปแบบสารสนเทศ

1) นายสุวิทย์ ชันอินทร์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านบ้านหนองผักบุ้ง

2) นายโกมล สมมั้น รองผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านท่าข้าม

3) นายสมพร พิลาสันต์ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว รับผิดชอบ
ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2

การดำเนินการสนทนากลุ่ม จัดขึ้นในวันพฤหัสบดีที่ 4 เดือนธันวาคม พุทธศักราช 2551
เวลา 9.00 - 12.00 น. ณ ห้องประชุม 15-401 อาคาร 100 ปี สมเด็จพระศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

วิเคราะห์ข้อมูลจากประเด็นที่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในประเด็น ต่อไปนี้

1. ปัจจุบันสถานศึกษา และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วมีการเตรียม
ความพร้อมในการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจังหวัดสระแก้วอย่างไรบ้าง

2. ลักษณะปัจจุบันของหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว มีลักษณะอย่างไร

3. การบริหารงานด้านงานสารสนเทศ ของ โรงเรียนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดสระแก้ว ในด้านต่างๆมีลักษณะอย่างไรบ้าง

4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว มีอะไรบ้าง

5. ลักษณะการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว ควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง

6. การจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจังหวัดสระแก้ว ควรใช้รูปแบบใด เพราะเหตุใด

7. การจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจังหวัดสระแก้วควรเป็นรูปแบบเดียวกันหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย มี 8 ประเด็น ดังต่อไปนี้ คือประเด็นที่ 1. ปัจจุบันสถานศึกษา และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วมีการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วอย่างไรบ้าง

การเตรียมความพร้อมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วมีการจัดตั้งนโยบายรองรับในการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียน เช่น การอบรมบุคลากร จัดเตรียมงบประมาณในการให้การสนับสนุน โรงเรียนในสังกัด เช่นการจัดสรรคอมพิวเตอร์ จัดเตรียมศูนย์ที่คอยให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกี่ยวกับระบบสารสนเทศ พัฒนาระบบการสื่อสารเพื่อรองรับการรับ-ส่ง ข้อมูลสารสนเทศ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมทางด้านไอที จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศระดับโรงเรียน

ประเด็นที่ 2. ลักษณะปัจจุบันของหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว มีลักษณะอย่างไร

ลักษณะหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วจะใช้บุคลากรที่มีอยู่แล้วทั้ง 6 งาน ให้เป็นผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศ โดยผู้บริหารจะเป็นผู้สั่งการ เรียกเก็บและใช้สารสนเทศ จากบุคลากรที่รับผิดชอบสารสนเทศในเรื่องนั้นๆ โดยตรง ซึ่งบุคลากรที่ทำหน้าที่ในงานนั้นๆ มีความรู้ ความเข้าใจด้านข้อมูล ของงานคืออยู่แล้ว

ประเด็นที่ 3. การบริหารงานด้านงานสารสนเทศ ของโรงเรียนใน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจังหวัดสระแก้ว ในด้านต่างๆมีลักษณะอย่างไรบ้าง

ผู้บริหารสถานศึกษาได้แต่งตั้ง บุคลากรครู จะเรียกข้อมูลสารสนเทศงานด้านต่างๆ จากผู้รับผิดชอบงานด้านนั้นๆ โดยตรง ซึ่งผู้รับผิดชอบงานในแต่ละงาน จะเป็นผู้เก็บข้อมูลสารสนเทศไว้เองตามขอบข่ายข้อมูลและภารกิจที่เกี่ยวข้องของงานนั้นๆ มีการให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเรื่องการบริหารสารสนเทศและการใช้ไอที พร้อมทั้งจัดหางบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารงานสารสนเทศของโรงเรียน

ประเด็นที่ 4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว มีอะไรบ้าง

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียน สามารถแบ่งได้ 3 ปัญหาหลักๆ ดังนี้

ปัญหาด้านบุคลากร เกิดจากการขาดแคลนบุคลากรที่จะรับผิดชอบงานสารสนเทศ และบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในระบบสารสนเทศ

ปัญหาด้านการปฏิบัติการ เนื่องจากนโยบายในการจัดตั้งรูปแบบ ที่ไม่ชัดเจน ขาดงบประมาณและแผนสนับสนุน บางส่วนไม่สามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ เป็นต้น

ปัญหาด้านสถานที่ เนื่องจากจัดตั้งหน่วยงานระบบสารสนเทศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการจัดตั้ง เช่น การจัดหาคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการจัดเก็บ ประมวลผลข้อมูล ปัญหาขาดแคลนงบในการสร้างห้องหรือศูนย์ เพื่อรองรับงานด้านสารสนเทศ

ประเด็นที่ 5. ลักษณะการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว ควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง

ลักษณะในการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว นั้นต้องใช้บุคลากรที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนซึ่งรับผิดชอบงานการบริหารทั้ง 6 ด้าน ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบงานสารสนเทศในงานนั้นๆ ส่วนผู้บริหารจะทำหน้าที่สั่งการ จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบสารสนเทศโดยตรง และต้องไม่มีการใช้งบประมาณมากเกินไป

ประเด็นที่ 6. การจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว ควรใช้รูปแบบใด เพราะเหตุใด

จากปัญหาการขาดแคลนงบประมาณและบุคลากร อีกทั้งบุคลากรยังขาดความรู้ความชำนาญในเรื่องไอที จึงไม่สามารถจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อประสานงานได้ รูปแบบที่ควรใช้ในการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียน จาก 6 รูปแบบที่ได้นำเสนอไว้ในงานวิจัย คือ รูปแบบการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนแบบอิสระ

ประเด็นที่ 7 การจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วควรเป็นรูปแบบเดียวกันหรือไม่ เพราะเหตุใด

เนื่องจากการบริหารงานสารสนเทศในโรงเรียนนั้น จะต้องมีการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศอยู่ตลอดเวลา การจัดรูปแบบสารสนเทศที่เหมือนกันยอมได้ข้อมูลสารสนเทศแบบเดียวกัน ตรงกันข้ามถ้ามีการจัดรูปแบบสารสนเทศที่แตกต่างกัน ก็อาจทำได้ได้รับข้อมูลสารสนเทศที่แตกต่างกันได้ ดังนั้นการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วควร จัดตั้งในรูปแบบเดียวกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการจัดตั้งหน่วยงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า การจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วในรูปแบบอิสระนั้น เป็นรูปแบบการดำเนินการที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี (วิจิตร ศรีสอาน, 2524:2) ที่กล่าวว่าในการตัดสินใจวินิจฉัยที่ดีขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสาร 90% และใช้ สิ่งที่เป็นสิ่งคลใจหรือสามัญสำนึกเพียง 10% เท่านั้น โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว คอยเป็นผู้ประสานงานหรือศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน เพื่อจัดส่งข้อมูลสารสนเทศหรือรายงานไปยังหน่วยงานบังคับบัญชาระดับสูง ซึ่งการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว ในรูปแบบการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศแบบอิสระ นั้น มีข้อดีดังนี้

1. ประหยัดเรื่องบุคลากรเพราะเป็นการทำงานประจำที่ต้องทำอยู่แล้ว
2. ประหยัดงบประมาณ เพราะไม่ต้องทุ่มงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศ
3. ผู้บริหารได้รับข้อมูลสารสนเทศที่เป็นเชิงเดี่ยว สามารถนำมาประมวลผลเพื่อการตัดสินใจได้โดยตรง

4. ผู้จัดทำสารสนเทศ มีความรู้ความเข้าใจในงานนั้นๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ทั้งเรื่องงบประมาณ การขาดแคลนบุคลากร การไม่เข้าใจในการจัดทำสารสนเทศในงานด้านนั้นๆ ไปจนถึงการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ และจากการบริหารงานสารสนเทศในโรงเรียนนั้น จะต้องมีการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศอยู่ตลอดเวลา ของสอดคล้องกับทฤษฎีของไซมอน (Simon, 1977 : 39) ได้ชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจที่ดีมีประสิทธิผลนั้นจะต้องมีข้อมูลและสารสนเทศและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องตัดสินใจเพื่อเป็นปัจจัยในการพิจารณาเลือกทางตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การจัดรูปแบบสารสนเทศที่เหมือนกันย่อมได้ข้อมูลสารสนเทศแบบเดียวกัน ตรงกันข้ามถ้ามีการจัดรูปแบบสารสนเทศที่แตกต่างกัน ก็อาจทำได้ได้รับข้อมูลสารสนเทศที่แตกต่างกันได้ ดังนั้นการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้วควร จัดตั้งในรูปแบบเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชา ต้องเล็งเห็นความสำคัญของ ระบบ MIS (Management Information Systems) เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดในการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ (พนัส หันนาคิน, 2524) ที่กล่าวว่า การบริหาร การศึกษาในระดับโรงเรียนนั้น มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ใช้อำนาจในการดำเนินงานกิจการของโรงเรียน ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเป็นผู้นำในการดำเนินงานของคณะครูและบุคลากรอื่นๆ รูปแบบการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียน จะใช้รูปแบบไหนนั้นต้องดูสภาพความพร้อมและนโยบายของสถานศึกษาเป็นหลัก อาจมีการปรับเปลี่ยนตามสภาพภูมิศาสตร์หรือกาลเวลาได้ ในการจะจัดตั้งศูนย์สารสนเทศในการบริหาร โรงเรียน นั้นควรมุ่งเน้นให้บุคลากรมีความเข้าใจและเห็นประโยชน์ ในเชิงรูปธรรม ว่าเมื่อมีการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศแล้ว ช่วยผ่อนแรง ประหยัดเวลาได้อย่างไร และส่งเสริมให้บุคลากรมีเจตคติที่ดีในการใช้ไอทีทั้งเรื่องการเรียนรู้การสอนและการบริหารจัดการ การ จัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหาร นั้นจริงๆ แล้วควรให้ความสำคัญกับการบริหารสารสนเทศมากกว่า การสร้างหรือซื้อวัสดุอุปกรณ์ เพราะจริงๆ แล้ว การบริหารสารสนเทศนั้นสามารถเกิดได้ในทุกพื้นที่ ไม่ จำเพาะจงเจาะว่าเป็นที่ใดที่หนึ่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศ ก่อน เช่น ปัญหา ด้านนโยบาย ปัญหาด้านบุคลากร เป็นต้น

ควรเพิ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารและผู้มีประสบการณ์ทางด้าน การจัดตั้งศูนย์สารสนเทศให้มีความหลากหลาย เนื่องจากเราจะได้ข้อมูล ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้งสองด้านมากขึ้น ทั้งนี้เราจะได้ประโยชน์ต่องานวิจัยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2535. **การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในระดับโรงเรียนประถมศึกษา**. เอกสารอัดสำเนา.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. 2523. **พัฒนาการของการบริหารการศึกษา**. ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบบริหารการศึกษา เล่ม 1 หน่วยที่ 1-5. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุชาดา กิระนันท์. 2541. **เทคโนโลยีสารสนเทศสถิติ: ข้อมูลในระบบสารสนเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำรุง จันทวานิช และคณะ. 2524. **“สภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบสารสนเทศทางการศึกษาของประเทศไทย และระบบสารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.”** เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ เรื่องระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาในประเทศไทย ตามโครงการพัฒนาศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.
- _____. 2534. **สารสนเทศเพื่อการวางแผนและการบริหารระดับจังหวัด**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- Simon, Andrew M. 1977. **Developing Managerial Information Systems**. London : The Macmillan Press Ltd.